

## **EXPUNERE DE MOTIVE**

privind proiectul de obligații preventive în legătură cu puterea semnificativă a S.A. "Moldtelecom" piața accesului utilizatorilor finali, persoane fizice și juridice, la posturi fixe din rețeaua publică de telefonie  
*(Piața 1)*

## CUPRINS:

	Pagina:
I. Specificul problemei .....	3
II. Cadrul legal privind impunerea obligațiilor preventive .....	4
III. Experiența internațională .....	5
IV. Necesitatea impunerii obligațiilor .....	6
V. Remediile propuse și proporționalitatea în raport cu problemele.....	6

Prezenta expunere de motive la proiectul de hotărâre al Consiliului de Administrație al ANRCETI privind proiectul impunerii obligațiilor preventive în sarcina S.A.”Moldtelecom” pe piața accesului utilizatorilor finali, persoane fizice și juridice, la posturi fixe din rețeaua publică de telefonie descrie circumstanțele care determină luarea acestor decizii, raționamentele Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (ANRCETI) privind proporționalitatea obligațiilor precum și previziuni privind impactul obligațiilor date.

La data de 11.04.2012 ANRCETI a expus spre consultare publică proiectul dat de Hotărâre, termenul final pentru prezentarea comentariilor și observațiilor fiind 02.05.2012. Comentariile au putut fi expediate ANRCETI prin poștă pe adresa: bd. Ștefan cel Mare, 134, MD-2012, Chișinău, Republica Moldova, prin fax: 022 222 885 și/sau la adresa de e-mail: office@anrceti.md.

Pe parcursul consultării publice nu au parvenit propuneri sau recomandări, referitoare proiectul supus consultării publice.

Pe data de 2 mai 2012, S.A.”Moldtelecom” a solicitat ANRCETI prelungirea termenului pentru consultare publică pe motiv că prevederile proiectului nu erau în deplină măsură clare furnizorului. ANRCETI a acceptat să aștepte suplimentar comentariile S.A.”Moldtelecom” și totodată, au fost organizate 2 ședințe de consultări cu reprezentantul S.A.”Moldtelecom” în vederea discutării proiectului menționat, în urma cărora au fost efectuate modificări asupra proiectului.

## **I. Specificul problemei**

Cadrul național legal oferă ANRCETI autoritatea de a interveni pe piețele pe care există furnizori cu putere semnificativă (adică nu sunt suficient de competitive) pentru remedierea problemelor concurenței.

În conformitate cu art.9 alin.(1) lit. c)-e), n), ale art.10 alin.(1) lit. f) și ale art. 20 alin.(2) lit. g), precum și ale art.53 alin.(3), art. 54 din Legea comunicațiilor electronice nr.241-XVI din 15.11.2007, ANRCETI identifică piețele relevante, efectuează analizele de piață, desemnează furnizorii de rețele și/sau servicii de comunicații electronice cu putere semnificativă pe piața relevantă și pune în sarcina acestor obligații ce țin de accesul la rețelele și/sau serviciile de comunicații electronice sau de protecția utilizatorilor.

În temeiul prevederilor legale menționate mai sus, a fost efectuată analiza pieței accesului utilizatorilor finali, persoane fizice și juridice, la posturi fixe din rețeaua publică de telefonie, prin care a fost identificată piața respectivă ca fiind relevantă reglementării preventive. Analiza dată, publicată de ANRCETI pe data de 20.05.2011 pe pagina sa de Internet, a relevat existența puterii semnificative a S.A.”Moldtelecom” pe această piață.

Identificarea pieței accesului utilizatorilor finali, persoane fizice și juridice, la posturi fixe din rețeaua publică de telefonie și desemnarea S.A.”Moldtelecom” cu putere semnificativă pe această piață a fost aprobată prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRCETI nr. 11 din 26.05.2011.

## **II. Cadrul legal privind impunerea obligațiilor preventive**

Legea comunicațiilor electronice oferă ANRCETI autoritatea de a impune una sau mai multe obligații preventive (remedii) pentru remedierea problemelor concurenței depistate în cadrul Analizei piețelor relevante.

Prin probleme ale concurenței se au în vedere riscurile generate de existența puterii semnificative pe piață a unui/unor furnizor/i, inclusiv în cazurile când neoferirea unor resurse cu ridicata esențiale (astfel ca infrastructura de rețea) poate să conducă la distorsionarea concurenței de viitor pe piețele cu amănuntul.

În asemenea condiții, remediile au drept scop prevenirea aplicării anticompetitive a forței de piață de către furnizorii cu putere semnificativă, iar în cazurile existenței unor asemenea practici în trecut sau în prezent – acestea au scop corectiv (de a le stopa și de a le preveni pe viitor).

Prevederile Legii comunicațiilor electronice în ceea ce privește atribuțiile ANRCETI de a stabili obligații preventive în sarcina furnizorilor cu putere semnificativă pe piața cu amănuntul sunt stabilite în articolele 54 și 57.

## **III. Experiența internațională**

Pentru a stabili obligațiile ce trebuie aplicate și proporționalitatea lor, ANRCETI a acordat o atenție deosebită poziției comune adoptate de către autoritățile de reglementare din UE (ERG (06)33. Poziția comună revizuită a ERG cu privire la abordarea privind obligațiile corespunzătoare în cadrul de reglementare a rețelelor și serviciilor de comunicații electronice).

Astfel, problemele concurențiale ce ar putea apărea ca urmare a aplicării puterii de piață deținute de Moldtelecom pe piața serviciilor de acces al utilizatorilor finali, persoane fizice și juridice, la posturi fixe din rețeaua publică de telefonie pot fi divizate în 2 categorii:

- utilizarea puterii semnificative de piață în detrimentul utilizatorilor finali prin manifestarea comportamentului clasic de monopolist și
- utilizarea puterii semnificative de piață în detrimentul concurenței.

De asemenea în Analiza pieței accesului utilizatorilor finali, persoane fizice și juridice, la posturi fixe din rețeaua publică de telefonie au fost propuse remediile care ar trebui să fie aplicate de ANRCETI pentru a soluționa problemele identificate ale concurenței.

#### **IV. Necesitatea impunerii obligațiilor**

Menționăm că cadrul dat de reglementare ține de reglementarea preventivă (*ex-ante*). Acest concept de reglementare este de a preveni un potențial uz de puterea semnificativă de piață în detrimentul competiției durabile și/sau în detrimentul utilizatorilor finali. Chiar dacă cazuri de uz al unei asemenea puteri ar fi existat în trecut sau în prezent, identificarea acestor abuzuri și penalizarea lor ține de instrumentele reglementării *ex-post* a concurenței, specifice pentru autoritățile din domeniul general al concurenței (ANPC).

Un exemplu unde se descrie diferența între reglementarea *ex-ante* și *ex-post* este instrumentarul pentru reglementare a sectorului TIC elaborat de către *infoDev* și ITU, cu suportul Comisiei Europene<sup>1</sup>:

*Cu toate că cazurile când un furnizor a utilizat forța sa de piață pentru a distorsiona concurența sunt o dovadă concludentă că asemenea furnizor are putere semnificativă de piață, nu este necesar ca cazurile tradiționale de abuz de situația dominantă să existe pentru a identifica capacitatea furnizorilor dați de a distorsiona piața pe termen lung. Mai mult, reglementarea ex-ante vizează în primul rând identificarea locurilor înguste care au capacitatea de a împiedica concurența să se dezvolte durabil și impunerea obligațiilor care să prevină utilizarea puterii date de piață în detrimentul concurenței.*

ANRCETI consideră că în absența reglementării *ex-ante* a pieței accesului utilizatorilor finali, persoane fizice și juridice, la posturi fixe din rețeaua publică de

---

<sup>1</sup> infoDev and ITU. ICT regulation toolkit. P.2.3.3 *Ex Ante and Ex Post Regulation*

telefonie, riscurile identificate pot produce distorsiuni ale pieței cu amănuntul de telefonie fixă și utilizarea puterii semnificative de piață în detrimentul utilizatorilor finali. Prin urmare, obligațiile propuse spre a fi impuse trebuie să țină cont de aceste riscuri ale pieței și reprezintă acțiunile minime necesare pentru remedierea lor.

## **V. Remediile propuse și proporționalitatea în raport cu problemele**

După cum ANRCETI a menționat anterior, existența puterii semnificative pe piața acces a utilizatorilor finali, persoane fizice și juridice, la posturi fixe din rețeaua publică de telefonie creează riscuri serioase atât pentru dezvoltarea concurenței pe piața cu amănuntul de telefonie fixă, cât și pentru utilizatorii finali.

Atunci când concurența pe o piață nu este efectivă, adică există furnizori cu putere semnificativă care se pot comporta independent de concurenți, cumpărători și de utilizatorii finali, remediile trebuie să impună furnizarea serviciilor într-o astfel de manieră, care ar simula un mediu competitiv eficient în care s-ar oferi serviciile. Prin urmare, remediile au ca scop descurajarea acțiunilor furnizorilor cu putere semnificativă de a adopta măsuri ce nu s-ar produce în cazul unei piețe eficiente.

### **Obligația de orientare la costuri a tarifelor pentru servicii**

În conformitate cu proiectul remediilor propuse pentru consultare în sarcina S.A. "Moldtelecom", este impusă obligația de orientare la costuri a tarifelor pentru serviciile de acces a utilizatorilor finali la posturi fixe și a serviciilor de apeluri.

Această obligație este necesară pentru a preveni eventuala utilizare a poziției semnificative de piață a S.A. "Moldtelecom" în detrimentul utilizatorilor finali prin manifestarea comportamentului clasic de monopolist (adică să practice așa-numitul concept de „textbook monopoly behaviour”) în ceea ce privește practicarea tarifelor excesive, adică a tarifelor peste nivelul celor ce ar fi practicate pe o piață cu o concurență efectivă.

Pentru preîntâmpinarea riscului de aplicare a tarifelor excesive ca urmare a exercitării unei puteri semnificative pe piața relevantă, este necesară impunerea obligației de control al tarifelor cu amănuntul pe piața relevantă. Având în vedere că practicile comerciale deseori nu divizează serviciile de acces de serviciile de apeluri, acest control trebuie să țină în mare parte cont și de serviciile de apeluri.

De asemenea prin controlul tarifelor, ANRCETI impune obligația S.A.”Moldtelecom” de a nu practica tarife sub cost, pentru a împiedica utilizarea practicilor prețurilor de ruinare.

### **Obligația de nediscriminare și obligația de transparență**

Impunerea obligației de nediscriminare prin preț și a obligației de publicare a informației cu privire la serviciile furnizate vor soluționa potențiala problemă de discriminare în ceea ce privește tarifele oferite și condițiile de furnizare a serviciilor tuturor solicitanților care fac parte din aceeași categorie de utilizatori, cât și a utilizării anumitor clauze contractuale pentru a majora costurile utilizatorilor finali de migrare către alți furnizori sau clauze ce ar împiedica utilizatorii finali să utilizeze serviciile de apeluri a altor furnizori prin procedura de selectare a operatorului.

### **Obligații de prevenire a grupării abuzive a serviciilor**

Pentru a preîntâmpina utilizarea grupării abuzive a serviciilor este necesară impunerea obligației de neadmitere a grupării abuzive, ceea ce presupune necondiționarea furnizării unui serviciu de acces și a serviciilor de apeluri de acceptarea de către utilizatorii finali a unor servicii suplimentare, fără legătură cu serviciul solicitat, inclusiv de achiziționarea unor pachete de servicii, din care serviciile de acces și serviciile de apeluri fac parte.

### **Obligația de ținere a evidenței contabile separate**

Obligația de ținere a evidenței contabile separate va fi pusă în sarcina Moldtelecom. Această concluzie se bazează pe faptul că Moldtelecom deține putere semnificativă pe mai multe piețe și pe faptul că Moldtelecom deține cote mari pe unele din piețele cu amănuntul (cum este piața de servicii de acces fix în bandă largă). Asigurarea controlului dacă obligația de nediscriminare este efectiv respectată este extrem de dificilă în cazurile când furnizorul deține putere semnificativă pe mai multe piețe și, mai ales dacă este desemnat cu putere semnificativă pe acces a utilizatorilor finali, persoane fizice și juridice, la posturi fixe din rețeaua publică de telefonie și deține cote importante pe alte piețe cu amănuntul, are talie mare în raport cu concurenții ceea ce-i permite să susțină și o reducere a tarifelor cu amănuntul în detrimentul concurenței.

Obligația de evidență contabilă separată a Moldtelecom va asigura în primul rând transparent că obligația de nediscriminare pe mai multe piețe este respectată eficient,

inclusiv în raport cu transferurile interne ale acestui furnizor. Într-al doilea rând se va asigura transparent controlul faptului dacă furnizorul nu subvenționează încrucișat între activitățile sale (mai ales între activitățile de rețea și cele cu amănuntul) și nici nu practică politici tarifare de ruinare a concurenților pe piețele cu amănuntul. Într-al treilea rând evidența contabilă separată va servi instrument util pentru calcularea tarifelor pentru serviciile de telefonie fixă în bază de costuri deplin alocate (FDC). În al patrulea rând, evidența contabilă separată va servi un instrument util managementului Companiei pentru luarea deciziilor manageriale și pentru eficientizarea activităților sale.